

kredse; thi, som han sagde, de skulle føle sig som Repræsentanter for Frankrig og det franske Folk og ikke for smaa lokale Interesser. Det er en ganske anderledes ophøjet og naturlig Betragtning end den, den højtærede Konseilspræsident gør sig til Talsmand for, og hvis Konsekvens maatte være, at vi her sank ned til at være et fuldstændigt Sogneraad.

Naar den højtærede Konseilspræsident spurgte mig, hvorfra jeg havde Fuldmagt, saa var det et i den Sammenhæng, hvori jeg talte, ganske mærkeligt Spørgsmaal. Man kan have Fuldmagt fra meget andet end Partier, Kundskaber kunne give Fuldmagt, men desuden kan ogsaa den historiske Udvikling i det givne Øjeblik give Fuldmagt. Hvad jeg forsøgte, var at se tværs igennem Politik paa Samfundsklasserne. Da hørte jeg nok, at den højtærede Konseilspræsident sagde, at det; der var ejendommeligt for ham og hans Ministerium, var, at en saadan socialpolitisk Betragtning, hvorefter man delte sig efter Samfundsklasser, laa dem fuldkommen fjernt; han stod paa dette, at Befolkningen skulde dele sig efter Anskuelser, og han var Repræsentant baade for Bønder; Borgere, Godsejere og hele Historien — „i Kæde gaar hele Familien“. Det er meget smukt, men det smager lidt for meget af den Skaaltalestil, hvori den højtærede Konseilspræsident har vænnet sig til at tale i den senere Tid. Saa maa jeg for en Gang Skyld prise den højtærede Finansminister, der stadig er lidt uenig med sin Konseilspræsident, han har en ganske anden og efter min Mening langt rigtigere Betragtning; da han talte om den skattepolitiske Kurs her i Landet, talte han ikke om, hvad Venstre vilde og Demokratiet vilde o. s. v., men han sagde: Gaardmænd, Husmænd og Arbejdere ere i Almindelighed Modstandere af indirekte Skatter og Beskyttelsestold, det er paa den Basis, det Grundlag, at han i det hele taget stiller sig overfor dette Spørgsmaal. Spalte 588 siger den højtærede Minister oven i Købet, at „denne Strid om Toldsatser er ikke en Strid om Teorier, det er som al Politik i vor Tid ret haardhændet Interessepolitik.“ Ja, jeg maa give den højtærede Finansminister Ret og den højtærede Konseilspræsident Uret. Naar man ser tværs igennem, er i vor Tid al Politik ret haardhændet Klassepolitik. Da jeg talte, var der ingen Anledning for mig til at komme ind paa saadanne Betragtninger, der vare af rent partipolitisk Art, saaledes forstaaet, at jeg skulde have nogen som helst Fuldmagt til at tale paa denne eller hin Gruppens Vegne.

Som der meget rigtigt har staaet i et Blad: Det manglede blot, at man, naar man udtaler Anskuelser om, i hvilken Retning den historiske Udvikling gaar, og om, hvorledes en Statsmand skal bære sig ad for at komme paa langs af den historiske Udvikling og lade sig bære af den og ikke komme paa tværs af den og blive fejlet til Side, skulde sige, paa hvis Vegne man taler. Det er ganske ligegyldigt, paa hvis Vegne man taler i saa Henseende; er Betragtningen rigtig, det er derpaa, det kommer an. Men netop fordi jeg vilde accentuere, at jeg ikke talte paa en bestemt Partigruppens Vegne, holdt jeg mig til det rent psykologiske Grundlag i Sagen og talte om, hvorledes de to Typer, Borger- og Bondetypen, staa rent psykologisk overfor hinanden, hvorledes der var megen Mistro imellem dem, og hvad de skulde kaste over Bord i saa Henseende. I den Henseende er det fuldstændig karikeret, naar den højtærede Konseilspræsident siger, at Vilkaaret fra Borgerstandens Side for en Alliance med Bønderne skulde være det, at Bønderne skulde være glade ved for Eftertiden ikke at blive oversete og tagne ved Næsen, det passer vist meget bedre om de Herrers Alliance med de Erikonservative, Godsejerne. Der maa de vist være glade over ikke at blive oversete og tagne ved Næsen. Men det er slet ikke det, her er Tale om. Her er Tale om den Mistro ogsaa i Forretningssager, der har været Borger og Bonde imellem, og til Tider voldt megen Skade, og som man efterhaanden arbejder sig bort fra paa mange Maader. Men alt dette er psykologisk, derved er jeg netop i min Beskedenhed bleven staaende. Noget ganske andet er det derimod, naar man kommer ind paa at tale om Grundanskuelser. Det var yderst betegnende for den ærede Konseilspræsident, at naar jeg havde talt om Doktriner, oversatte han det straks med Grundanskuelser. Han mener altsaa, at hans Partis Grundanskuelser ere Doktriner. Jeg maa sige, at jeg gør dog Venstrepartiet den Ære at skelne mellem det, som virkelig er deres Anskuelser, og de Doktriner, de kunne være henfaldne til. Vi ere alle paa et eller andet Omraade henfaldne til at være doktrinære, det er en Skødesynd, som for Resten hele Nationen lider af, og det er det, jeg mener, man lettest kan opgive. Paa et eller andet Punkt kan man hage sig fast, idet man kalder det en Doktrin eller en Teori. Det er saaledes paavist af det ærede Medlem for Københavns 1ste Valgkreds (Wulff), at Frihandelslæren er slaaet over